

# I. Organisation og administration

## A. Beretning for året 1969-70

Den akademiske lærerforsamling har på sit møde den 30. oktober 1969 foretaget følgende valg:

Til *prorektor* for universitetsåret 1969-70: professor, dr. phil. Mogens Pihl.

Til *protokolfører* for den akademiske lærerforsamling for universitetsåret 1969-70: professor, dr. polit. P. Nørregaard Rasmussen.

Til *medlemmer af konsistorium* indtil årsfesten 1972: professorerne, dr. polit. Sven Danø og dr. phil. Sven Henningsen.

*Dekanerne* har i universitetsåret 1969-70 været: professor, dr. theol. Børge Diderichsen ved det teologiske, professor, dr. jur. Allan Philip ved det rets- og statsvidenskabelige, professor, dr. phil. Frank Lundquist ved det lægevidenskabelige, professor, dr. phil. Eric Jacobsen ved det filosofiske og professor, dr. phil. Thor A. Bak ved det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

Til medlem af *konsistoriums forretningsudvalg* valgtes den 17. december 1969 professor, dr. phil. Sven Henningsen i stedet for professor, dr. phil. Aksel E. Christensen.

### Udvalg:

*Konsistorium har i universitetsåret 1969-70 nedsat følgende udvalg:*

*Budgetprocedureudvalget:* Professor, dr. jur. Allan Philip, afdelingsleder, cand. theol. Per Salomonsen, professorerne, dr. med. Mogens Faber, dr. med. K. Brøchner-Mortensen, dr. phil. Sven Henningsen, dr. phil. Thor A. Bak, stud. jur. Børge Klemmensen (formand), stud. mag. Mikael Waldorff.

*Rektor har i universitetsåret 1969-70 nedsat følgende udvalg:*

*Nødløsning på Amager:* rektor, dr. med. Mogens Fog, universitetssekretær H. Gade-Rasmussen, kontorchef E. Davidsen Jensen, civil-

ingeniør Jørgen Vedel, afdelingsleder, lektor J. Rastrup Andersen, ekspeditionssekretær G. Friis Petersen, stud. mag. Frans Gregersen og professor, dr. phil. Sven Henningsen.

*Koordineringsudvalget vedrørende forslag til ny styreform for Københavns universitet (Pihl-udvalget):* Professorerne, dr. phil. Mogens Pihl, dr. theol. Børge Diderichsen, H. Winding Pedersen, dr. med. K. Brøchner-Mortensen, dr. phil. Eric Jacobsen, dr. phil. Morten Lange, amanuenserne Knud Larsen, Bent Jørgensen, Ole Rafaelsen, John Strange, stud. jur. Børge Klemmensen, Frans Gregersen, stud. scient. Niels Busk, stud. med. Anders Fuglsang-Frederiksen, professor, dr. jur. Bent Christensen, kontorchef O. Høffding, universitetssekretær H. Gade-Rasmussen og ekspeditionssekretær Espen Hansen.

*Samfundsvidenskabelig basisuddannelse:* Universitetssekretær H. Gade-Rasmussen, civilingeniør Jørgen Vedel, rektor, professor Erling Olsen, afdelingsleder, lektor Sten Leth Jeppesen, lektor Ole Espersen, stud. jur. Børge Klemmensen, stud. jur. Lone Jørnow, stud. mag. Willy Thrysoe, professor, dr. phil. Mogens Blegvad, lektor, amanuensis Leif Christensen og stud. mag. Frans Gregersen.

### Valg af eforer m.v.

Konsistorium valgte den 17. december 1969 professor, dr. phil. Henning Sørensen til medlem af bestyrelsen for *Studentergården* i stedet for professor, dr. phil. A. Noe-Nygaard, der ønskede at fratræde.

Til medlem af *Kollegiegårdens* bestyrelse er kontorchef E. Davidsen Jensen udpeget for perioden 1. april 1970-1. april 1972 (j. nr. 25 Kb/70).

Konsistorium valgte den 10. juni 1970 professor, dr. polit. Sven Danø til medlem af be-

styrelsen for universitetets jubilæumsfond (j. nr. 108 B/70).

Professor, dr. med. Mogens Andreasen fristaget for hvervet som medlem af eforatet for *Kvinderegensen* fra 31. december 1969 (j. nr. 31 D/69).

Overinspektør, dr. phil. Mogens Ørnsnes blev i juli 1970 udpeget til medlem af bestyrelsen for »Ludvig Zincks legat« i stedet for afdøde overinspektør H. Norling Christensen (j. nr. 37 Za/70).

## B. Rektors årsberetning

1. I det forløbne akademiske år er gennemført en række love og udstedt bekendtgørelser, cirkulærer m.v., som er af fundamental betydning for Københavns universitets drift og udvikling. De er alle forberedt gennem et udstrakt og ofte flerårigt udvalgsarbejde, dels indenfor universitetet, dels under undervisningsministeriet. Talrige professorer, andre lærere, studenter og administrative medarbejdere i universitetet og i ministerier har medvirket herunder og ofret betydelig tid og kræfter på arbejdet. Det må forudses, at de nye betingelsers overføring til brugbar og rationel virkelighed ikke vil formindske arbejdsbyrderne.

Jeg vil i korte træk gennemgå og kommentere disse nye love m.v.

a. Den 4. juni 1970 underskrev H.M. kongen den nye lov om universiteternes styrelse, som folketinget havde vedtaget d. 28. maj.

Hermed indføres en række bestemmelser, som på afgørende måde bryder med en tradition, som for Københavns universitets vedkommende er næsten 500 år gammel, og som kort kan karakteriseres: Al magt til professorerne.

Styrelsesloven trådte i kraft d. 1. september i år, men før den kan omsættes i praksis kræves en række valg og nærmere bestemmelser, som skal fastsættes enten af undervisningsministeren eller af konsistorium og fakultets- og fagråd.

Loven forudsætter ligeledes en ændret administrativ struktur i universitetet, som der endnu ikke er bevillingsmæssig basis for at virkeliggøre.

Jeg vender tilbage til en række problemer, der beror på denne overgangsperiode, men nævner indledningsvis, at i hvert fald på ét

punkt er den nye lov i kraft: Den akademiske lærerforening eksisterer ikke længere – den har på grund af sit omfang m.v. overlevet sig selv både som debat- og som valgorgan.

Den beretning, som rektor tidligere afgav til lærerforsamlingen om det forløbne akademiske år, og som de sidste år forud er udsendt gennem »Meddelelser«, er derved bortfaldet.

En årsberetning med tilknyttede kommentarer om universitetets øjeblikkelige situation og synspunkter overfor fremtiden, afgivet af rektor, – og dermed ikke nødvendigvis dækkende alle impliceredes meninger, – udsendes hermed forud for universitetets årsfest.

b. *Styrelsesloven*. Styrelsesloven af 4. juni 1970 betyder en væsentlig ændring i universitetets ledelse. For det første integreres hele lærerstaben som valgberettiget og valgbar (bortset fra rektor-prorektorfunktionerne der er forbeholdt professorer) i styrelsesorganerne på alle niveauer. En gennemgang af de kandidatlistes, der er opstillet til valg af medlemmer i fakultets-fagråd og de lægevidenskabelige sektionsråd viser, at integrationen er gennemført uden hensyn til stillingskategorier.

For det andet giver loven studentrepræsentanter samme medbestemmelsesret og -ansvar, som lærerne. På dette område volder lovens integrationsprincip endnu vanskeligheder. Principielt kræver studenternes repræsentanter en 50-procents andel i samtlige styrelsesorganer, mens loven fastsætter denne paritetske fordeling alene i studienævn, som har den dominerende indflydelse på uddannelsesområdet, mens medlemsskab i fakultets- og fagråd, konsistorium og deraf bemyndigede udvalg m.v. er ansat til  $\frac{1}{3}$  af medlemsantallet. Såvel studenterråd som andre studentergrupper har åbenbart bøjet sig for dette prin-

cip ud fra det praktiske hensyn, at loven skal revideres i folketinget efter en 3-årig prøveperiode. Det vil blive resultatet af de nærmest kommende års samarbejde mellem studenter og lærere, som kan skabe baggrund for eventuel revision af det nugældende repræsentationsprincip.

Under de sidste 2 års faktiske medvirken af studenter som observatører i styrelsesorganerne, har universitetet i talrige henseender modtaget befrugtende initiativ fra de studerendes side, uanset deres »stemmetal«. En påstand om, at der gennem styrelseslovens legalisering af studenterrepræsentationen i styrelsesorganerne, intet reelt er opnået, er allerede efter de sidste års erfaringer urigtig. De studerendes medbestemmelse og medansvar er nu blevet lovfæstet.

Det er ud fra de muligheder, styrelsesloven rummer med hensyn til samvirke indenfor universitetets elementer, lærere og studerende, yderst beklageligt, at der er opstået konflikt mellem studenterrådet og ministeriet om valget af studenterrepræsentanter til styrelsesorganerne.

En væsentlig årsag til konflikten er – mener jeg – at studenterrådet som de studerendes hidtidige officielle organ i forhold til universitetet ikke er optaget i styrelsesloven, således som det var tilfældet i anordningen for Københavns universitet af 1936, i universitetets forslag til ny anordning afgivet d. 6. juni 1969 og i undervisningsministeriets lovforslag til styrelsesloven, fremsat i folketinget d. 16. januar 1970.

Også i konsistoriums henvendelse til folketingsudvalget d. 9. marts 1970 er studenterrådet forudsat som repræsenterende studenterne i og overfor universitetet.

Den aktuelle situation er, at studenterrådet har gennemført et valg efter egne regler og et valg er forestående efter ministeriets bestemmelser.

Det kan ikke anfægtes, at universitetet må følge de valg, som afholdes i henhold til det ministerielle valgcirculære. Men jeg må have lov at udtrykke håb om, at det lykkes at skabe en studenterrepræsentation i universitetsledelsen, som kan akcepteres af alle studentergrupper som brugelig i prøveårene, og som kan befrugte universitetets drift og udvikling.

c. En anden for universitetet vigtig lov, vedtaget af folketinget d. 28. maj 1970, har titlen: *Lov om Københavns universitets placering og universitetscentre.*

I titlen er Københavns universitets udbygning således rykket frem som det primære i planlægning og gennemførelse, ud fra den helt rimelige betragtning, at Københavns universitet er den største og mest folkerige blandt alle de højere uddannelsesinstitutioner i landet, og uden tvivl også den mest betrængte.

Imidlertid giver hverken selve loven eller folketingsudvalgets betænkning grund til større optimisme med hensyn til, hvorledes man på længere sigt kan vente en forbedring af de fortvivlede vilkår, hvorunder Københavns universitet nu eksisterer.

I folketingsudvalgets betænkning anføres, at de tre »humanistiske« fakulteters udbygningsbehov skal søges foreløbig dækket ved et midlertidigt byggeri på det nordlige Amager, og at en arbejdsgruppe snarest skal nedsættes for at gennearbejde det forslag, København, universitet fremsatte i en detaljeret redegørelse for sagen i marts 1970. Jeg har imidlertid ikke kendskab til, at en sådan arbejdsgruppe er nedsat.

Endnu foreligger der således ikke fra ministeriets side noget om, hvor og med hvilken kapacitet og med hvilke fysiske forudsætninger, en sådan »nødløsning« skal etableres. Dette beror bl. a. på forhandlinger mellem statlige og kommunale myndigheder i Sam-ejebestyrelsen angående Amager Fæled m.v., som åbenbart endnu ikke er afsluttede.

At sagen har hast vil være åbenlyst for enhver, der kender til de yderst utilfredsstillende lokaleforhold, hvorunder de tre overbefolkede fakulteter vantrives i den indre by.

Til september 1971 kan forventes en tilgang til disse fakulteter på ca. 3000 nye studenter. De vil umuligt kunne finde plads i den nuværende lokalemasse, hvorfor der snarest må udformes konkrete planer for deres anbringelse. Universitetet vil en af de nærmeste dage afgive en oversigt over de mest påtrængende behov for denne tilgang.

Det vil efter alt at dømme være udelukket, at der i september 1971 kan skabes et midlertidigt byggeri på Amager af en sådan standard, at det kan tjene studie- og institutformål

for en længere årrække. Man må forudse, at en nødsløsning på Amager skal anvendes i op til måske 10 år, hvorfor der for et meget stort antal studenter og lærere må skabes rimelige arbejdsvilkår. Det vil ikke være realistisk at regne med, at et brugeligt byggeri kan være etableret for 1972, og dette kun hvis forberedelserne iværksættes indenfor få måneder. Universitetet har medio november 1970 til undervisningsministeriet fremsendt en dokumenteret oversigt over den kapacitet, der vil være nødvendig for årene 1972 og videre. Denne redegørelse angiver en beregning af nødvendige arealer til institut-, undervisnings- og opholdsrum med videre. Den funktionelle fordeling af fag, studier osv. er under behandling og vil i løbet af få måneder blive præciseret. På nuværende tidspunkt er det afgørende at udpege grundarealet, få det gjort byggemodent og opnå bevilling til iværksættelse af byggeriet, – alt med henblik på færdiggørelse inden 1. september 1972.

– Hvad angår det længere perspektiv, den permanente udbygning af de tre fakulteter, angiver folketingsudvalget i betænkningen af 15. maj 1970, at denne bør foregå i Kalvebodkilen, men at en endelig stilling må afvente den øvrige planlægning for området.

Der er foretaget et forberedende arbejde med henblik på universitetets udbygning i denne region. I november 1969 afgav en såkaldt »styringsgruppe« under undervisningsministeriet en rapport om »Universitetet i Kalvebodkilen«. Heri redegøres for en række placeringsmuligheder og forudsætninger for gennemførelse af planen m.v.

Også Københavns kommunes direktorat for generalplanlægning har i betænkning af september 1970: »Dispositionsplan for Vest-amager« behandlet mulighederne for et universitetscenter – i om jeg må kalde det: positiv retning. Endnu forventer man Egnspanrådets betænkning om Københavns Egnspanrådets betænkning om Københavns Egnspan, som forudses offentliggjort i dette efterår eller først i det nye år. Også der vil utvivlsomt universitetets udbygning blive behandlet.

Alle disse værdifulde forarbejder til en permanent løsning af universitetets humanistiske fakulteters store vanskeligheder har imidlertid foreløbig kun teoretisk interesse, fordi hele Amagers skæbne endnu er uafgjort. Det fore-

kommer ganske utroligt, at konsekvente beslutninger om dette væsentlige problem stadig udsættes under spredte diskussioner, der synes at danne en ond cirkel.

Når man ser et kort over øen, konstaterer man, at mellem 30 og 40 pct. af dens areal, de rummede militærområder og inddæmmede arealer, ligger ubenyttede hen, til trods for deres nære relation til hovedstadens bykerne.

Valget synes på langt sigt at stå mellem at omdanne øen til et støjhelvede, som er uboeligt for både private, erhverv og institutioner, eller at begrænse og efterhånden fjerne støj- og forureningskilden, lufthavnen, og derved gøre Amager lige så frugtbar for mennesker som den er for grøntsager.

Det dødvande, ubeslutsomhederne på flere områder nu stander i, udsætter en lang række foranstaltninger, som vedrører kommunale og statlige institutioners fremtid, herunder Københavns universitet.

På linje med kommunerne, beboerne og andre interesserede må vi i universitetet udtrykke ønsket om, at der snarest træffes beslutninger, som muliggør en planlægning og snarlig udnyttelse af Amagerregionen.

– Når jeg nu har hæftet mig ved de usikre punkter i loven, må det dog ikke glemmes, at den fastlægger et areal, hvor udbygningen af universitetet kan finde sted på området omkring Nørre Fæled. Herved afstikkes grænserne for udviklingen af de biologiske og andre naturvidenskabelige fag. Der arbejdes i universitetet med planer for denne udbygning, idet der her gennem samvirke med andre højere uddannelsesinstitutioner og beslægtede uddannelsessteder er gode muligheder for udvikling af en centerdannelse, grupperet omkring de biologiske emner.

I henhold til loven er forberedelserne til et nyt universitet i Roskilde iværksat. Københavns universitet må hilse dette kommende søsteruniversitet velkommen. Ganske vist vil der gå adskillige år, før man derved opnår en betragtelig aflastning af hovedstadsuniversitetet, men vi imødeser et nært og inspirerende samarbejde under de to universiteters samtidige udbygning, ikke mindst med hensyn til en fornuftig fordeling af opgaverne i forskning og undervisning.

Ved undervisningsministerens forelæggelse

af lovforslaget i folketinget d. 28. november 1969 hed det, at man i Roskilde kunne føre nye tanker om større smidighed og kombinationsfrihed under studierne ud i livet.

Dette er utvivlsomt rigtigt, men jeg må dog fremhæve, at der i København er lige så store muligheder for en sådan fornyelse, og i mange henseender allerede etablerede forudsætninger. Man skal aldrig letsindigt kaste vrage på endelige kvæle de fugle, man *har* i hånden.

d. Ved lov nr. 175 af 29. april 1970 blev opførelsen af *Panuminstituttet* sikret. Det blev ikke en udbygning af den større universitet havde ønsket i sin redegørelse af september 1969. Regeringen fandt det nødvendigt at fastlægge en øvre grænse for medarbejderstaben samt at begrænse byggeriets omfang uden ændring i den forudsatte årlige tilgang af studerende.

Den 8. januar 1970 fremsendte universitetet en revideret udbygningsplan, som herefter dannede grundlaget for udarbejdelsen af lovforslaget, der blev vedtaget den 10. april 1970.

Ifølge loven bemyndiges undervisningsministeren til indtil 1. april 1984 at anvende ialt 525 millioner kr. (indeks 194) fordelt med 443 millioner kr. til egentlige byggeudgifter og 82 millioner kr. til apparatur og undervisningsmateriel.

Den 15. september 1970 afleverede kgl. bygningsinspektør, arkitekt Nils Koppel den endelige generalplan. Hoveddispositionen er stort set den samme som i det oprindelige projekt, og en arealreduktion på ca. 80000 m<sup>2</sup> brutto er opnået ved at udskyde opførelsen af en række bygninger. Bebyggelsen omfatter herefter 91500 m<sup>2</sup> brutto over jord og 61000 m<sup>2</sup> brutto service- og parkeringskælder.

Detailprojekteringen og visse forberedende arbejder på Blegdamsarealet er i gang og følger tidsplanen således at byggearbejderne kan påbegyndes efter 1. grundovertagelse den 15. februar 1971, idet der fortsat sigtes mod at de første bygninger tages i brug i 1974.

Panuminstituttets planlægningsudvalg har nu afsluttet sit arbejde og vil blive afløst af et byggeudvalg, mens arbejdsudvalget under professor Volkerts formandskab har indvilliget i at fortsætte endnu nogle år. For det arbejde, disse

udvalg har udført, er universitetet meget taknemmelig.

e. Ved lov af 27. maj 1970 om organisation af *den kliniske del af den lægevidenskabelige studenterundervisning* blev der oprettet to nye kliniske undervisningsenheder, knyttet til henholdsvis Københavns kommunes hospitalsvæsen og Københavns amts sygehusvæsen, sideordnet med rigshospitalet, hvortil er knyttet Frederiksberg hospital.

Denne glædelige nyordning befæster det mangeårige samarbejde, som det lægevidenskabelige fakultet har haft med læger på de to andre sygehuskomplekser. Forudsætningerne for loven hviler på et af undervisningsministeriet i 1966 nedsat udvalg, der afgav betænkning i 1966 og ikke mindst formanden, højesteretsdommer Helga Petersen, meget taknemmelig for den store indsats og grundige behandling af de mangeartede problemer.

Der er nu bevilget en række professorater under de to nye undervisningsenheder og med hensyn til deres indplacering i universitetsstyrelserne er der under det lægevidenskabelige fakultet oprettet 5 sektioner, 2 for de teoretiske fag og 3 sideordnede for de kliniske.

Vi imødeser med forventning vore nye kollegers virksomhed i de nye styrelsesorganer.

2. På *anlægsbudgettet* var der på indeværende års finanslov bevilget 46 mill. kr. og udover nævnte beløb kan universitetet påregne at få genbevilget besparelser på tidligere bevillinger. Det drejer sig om ca. 11 mill. kr.

De største poster på anlægsbudgettet vedrører den fortsatte ombygning af Sølvgadeannekset for de botaniske fag, opførelsen af etape IV af det zoologiske centralkompleks, ombygningen af Købmagergade 44-46 til brug for bl. a. de teologiske institutter, Panumkomplekset samt ombygningen af Haraldsgade 6 til brug for institutterne for teoretisk meteorologi, fysisk oceanografi og geofysik samt for professor Willie Dansgaards afdeling under fysisk laboratorium II.

Budgettet omfatter 6,7 mill. kr. til foranstaltninger, som skal afhjælpe universitetets lokalemangel m.v. Herunder kommer indretningen af ejendommen Blegdamsvej 19 til brug for

regionalt edb-anlæg, udvidelse af Niels Bohr Institutets Risø afdeling, påbegyndelsen af indretningen af Danmarks tekniske højskoles Østervoldkompleks til brug for sprogfagene (1. afsnit) og indretningen af de i Rockefellerbygningen hidtil af institutter under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet benyttede lokaler til brug for visse lægevidenskabelige institutter.

Ved finansministeriets cirkulære af 20. marts 1970 blev der indført midlertidigt stop for nye bygge- og anlægsarbejder, visse anskaffelser m.v. indtil den 15. oktober 1970, og dette stop blev senere forlænget til den 1. januar 1971. Fra dette forlængede midlertidige byggestop påregnes undtaget en række presserende arbejder, herunder indretning af undervisningslokaler i lejede lokaler i city.

For de kommende års vedkommende vil der blive tale om fortsættelse af de igangværende større byggearbejder. Endvidere foreligger af konkrete planer indretning af ejendommen Linnésgade 22, Studiestræde 34 og Frederiksholms Kanal 4/Vandkunsten 5 til brug for de humanistiske fag. Endvidere opførelsen af et nyt patologisk-anatomisk og retsmedicinsk institut, etablering af parkeringsanlæg i Universitetsparkens nordlige del og indretning af ejendommen Sigurdsgade 41/Vermundsgade 5 (tidligere Hartmanns Maskinfabrik) til brug for det regionale edb-center og datalogisk institut.

Under statsbudgetterne for de kommende finanslove er der afsat følgende beløb til brug for vort universitet med hensyn til større byggearbejder:

1971/72	1972/73	1973/74	1974/75
mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
53,8	84,7	91,3	132,5

I det forløbne år har universitetet efter villig forhandling i finansudvalget kunnet erhverve ejendommene Studiestræde 34 og Sigurdsgade 41/Vermundsgade 5. Sidstnævnte ejendom er beliggende indenfor det i lov nr. 263 af 4. juni 1970 om Københavns universitets placering og universitetscentre omtalte udvidelsesområde nordvest for Jagtvej, begrænset af Jagtvej, Tagensvej, Haraldsgade og Vermundsgade. Indenfor samme område har undervisningsministeriet i det forløbne år des-

uden erhvervet ejendommene Vermundsgade 9-11 og Jagtvej 155 D. Sidstnævnte ejendom er indtil videre stillet til rådighed til fælles brug for Københavns Tandlægehøjskole og for universitetet.

Herudover har finansudvalget givet tilslutning til erhvervelsen af en tidligere skolebygning ved Salten Skov i Jylland. Denne ejendom skal anvendes som feltstation for de zoologi- og botanikstuderende.

Universitetet har indgivet ansøgning om erhvervelse af ejendommen Vandkunsten 3, der er naboejendom til det i 1969 erhvervede ejendomskompleks, Frederiksholms Kanal 4/Vandkunsten 5.

I det forløbne år har der tillige været tale om afhændelse af visse universitetsjendomme:

Ejendommene Aabenraa 26, 28 og 30 blev erhvervet i årene 1961 og 1962 med henblik på ny- og ombygning til brug for det musikvidenskabelige institut. Efter at planerne herom er opgivet, vil ejendommene nu blive afhændet ved undervisningsministeriets foranstaltning. Ligeledes vil den sydlige del af Nybrogård - det drejer sig om et areal på 28-29 ha - blive afhændet, efter at man har skrinlagt planerne om et universitetsbyggeri på nævnte ejendom. Endelig er der i det forløbne år truffet beslutning om at afhænde en Danmarks tekniske højskole tidligere tilhørende karrébebyggelse i Rigensgade-kvarteret til brug for et socialt byggeri.

For at klare det værste lokalepres for de humanistiske fag har det også i det forløbne år været nødvendigt at leje lokaler rundt omkring i byen, bl.a. et større antal undervisningslokaler i Studenterforeningens bygning. Erfaringen med hensyn til leje af lokaler viser iøvrigt, at det stedse bliver vanskeligere at leje egnede lokaler til en overkommelig pris i den indre by, og det har derfor været nødvendigt at leje lokaler i en ret betydelig afstand fra Frue Plads. Bl.a. har vi lejet lokaler ved Sagabiografen på Vesterbro, og denne geografiske afstand medfører en u hensigtsmæssig spredning af disse fag.

De i det forløbne år indgåede lejemål repræsenterer et areal på ca. 5000 m<sup>2</sup> brutto og betyder en stor belastning for universitetets betrængte huslejekonto. For at klare disse faste lejeudgifter og for at klare udgifterne til de

mere løse lejemaal i forbindelse med afholdelse af skriftlige eksaminer, har det derfor været nødvendigt at søge huslejekontoen forhøjet med 1,2 mill. kr. Finansudvalget har tiltrådt forhøjelsen under forudsætning af, at der opnås kompenserende besparelser på andre af universitetets driftskonti i det pågældende finansår.

Med hensyn til tilvejebringelse af studenterfaciliteter skal omtales, at der til brug for de studerende i området ved Universitetsparken søges indrettet ca. 200 læsepladser i ejendommen, Jagtvej 155 B, og at der i den nyerhvervede ejendom, Jagtvej 155 D, er stillet 11 lokaler til rådighed for de studerende ved Københavns Tandlægehøjskole og universitetet til brug for de studerendes faglige råd, foreninger, studievejledning m.v. Med hensyn til kantiner skal nævnes, at der i de af universitetet lejede lokaler i Nørregade 7 er taget en kantine på ca. 100 pladser i brug, og at denne kantine nu søges udvidet. Endvidere søges kantine i Købmagergade 52 st. udvidet med 1. etagen. I forbindelse med overvejelserne om tilvejebringelse af kantiner for studerende og for personalet er der med repræsentanter for de implicerede parter nedsat en arbejdsgruppe, der har fået til opgave at foretage en nøjere undersøgelse af kantinebehovet. Denne arbejdsgruppe forestås af Danmarks Internationale Studenterkomité, der fra indeværende efterår har overtaget driften af universitetets spisestuer.

Den 12. juni 1970 foranstaltedes grundstensnedlæggelse og rejsegilde på Nybrogård-Kollegiet. På grund af indtrufne forsinkelser på byggepladsen kan de første indflytninger på kollegiet tidligst finde sted medio 1971.

3. For finansåret 1970/71 blev der oprindeligt fra undervisningsministeriet tildelt 21 mill. kr. (pris- og lønniveau april 1968) til *aktivitetsudvidelser*. I forbindelse med meddelelsen om beløbets størrelse forelå der ikke oplysning om, hvilken personaleudvidelse universitetet skulle budgettere med. Man fordelte derfor det givne beløb på sædvanlig måde og placerede herved 231 nye stillinger inden for rammen. Finansministeriet tilkendegav senere et maksimum for undervisningsministeriets samlede personaleudvidelse, som lå under summen af personaleudvidelsen for de under undervisnings-

ministeriet hørende institutioner. Efter forhandlinger med finansministeriet lykkedes det for undervisningsministeriet at få forhøjet sin personaleramme men ikke til det søgte antal. Der måtte derfor ske en reduktion, som for Københavns universitets vedkommende betød en nedskæring med 44 stillinger til 187 stillinger. Det herved frigjorte beløb blev inddraget af undervisningsministeriet, der dog tilkendegav, at man var indstillet på at søge beløbet udnyttet til oprettelse af stipendiestillinger. Resultatet af undervisningsministeriets forhandlinger blev, at der etableredes en fælles pulje af stipendiatater på i alt 150 stillinger til fordeling mellem de højere uddannelsesinstitutioner. Af denne pulje fik Københavns universitet i alt 54 stillinger, fordelt med 30 til besættelse pr. 1. september 1970, 10 til besættelse pr. 1. februar 1971 og 14 til besættelse pr. 1. september 1971.

Under finanslovforslagets behandling i finansministeriet og lønningsrådet blev nedenævnte stillingsforslag og forslag om nye lektorater ikke fremmet:

- 7 stillinger som professorer,
- 21 stillinger som afdelingsleder,
- 4 stillinger som akademisk uddannet sekretær,
- 24 stillinger som ikke-videnskabelig assistent,
- 54 lektorater med varierende grundbeløb.

Efter denne nedskæring reduceredes personaleudvidelsen til i alt 131.

Af de nævnte forslag blev forslagene om afdelingslederstillinger og lektorater udskudt med henvisning til de igangværende overvejelser om en ændret stillingsstruktur, medens de øvrige forslag blev endeligt afslået. I betragtning af, at universitetets oprindelige finanslovsforslag var udarbejdet under iagttagelse af de tidligere givne rammer, er sagen påny rejst over for undervisningsministeriet med indstilling om oprettelse af 21 stillinger som amanuensis og 24 lektorater med varierende grundbeløb. Derudover er der fremsat forslag om en ændret anvendelse af det herefter uforbrugte beløb, blandt andet til dækning af udgifterne ved den nyetablerede miljøkontrollinie under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet og til delvis dækning af et konstateret behov for yderligere undervisningsassi-

stance ved det filosofiske fakultet. Overvejelserne vedrørende den sidstnævnte sag er endnu ikke tilendebragt.

Af interesse vedrørende finansåret 1970/71 skal yderligere nævnes, at finansministeriet allerede har tilkendegivet en kraftig reduktion af de samlede bevillinger for dette finansår, idet ministeriet ved cirkulære af 24. september 1970 har bestemt, at samtlige driftsudgiftskonti, bortset fra lønnings- og honorarkonti, ikke må stige mere end 5 pct. i alt, selvom prisstigningerne kan dokumenteres at være større.

Udover udarbejdelse af selve finanslovforslaget for 1970/71 har universitetet også udarbejdet budgetoverslag for perioden 1971/72-1973/74. Ved udarbejdelsen af dette materiale blev der tilkendegivet en ramme i hvert af de første to år på 22 mill. kr. (april 1968-niveau). For det tredje år (1973/74) blev der ikke givet en egentlig beløbsramme, men det blev tilkendegivet, at stigningstakten for dette år ikke burde være for voldsom. Universitetet fastsatte herefter selv en ramme på 25 mill. kr. (april 1968-niveau). Universitetet respekterede de tilkendegivne rammer, men fremhævede samtidig meget kraftigt, at rammerne var utilstrækkelige, idet det dokumenterede behov ligger væsentligt over mulighederne. De oprindeligt fastsatte budgetoverslagsrammer er senere blevet reduceret af undervisningsministeriet, idet universitetet ved udarbejdelsen af finanslovforslaget for 1971/72 fik tilkendegivet en ramme på 16,9 mill. kr. (april 1969-niveau) for dette finansår og 18 mill. kr. (ligeledes april 1969-niveau) for hvert af finansårene 1972/73 og 1973/74. Samtidig fastsattes personaletallene til henholdsvis 150, 135 og 135.

4. Jeg gav i årsberetningen i fjor udtryk for, at den bevillingsmæssige situation ville gøre det endnu vanskeligere end hidtil at gennemføre en blot nogenlunde tilfredsstillende drift af universitetet.

Som perspektivet tegner sig i dag med stigende afstand mellem bevillinger og bevillingsbehov, må jeg anse det for tvivlsomt, om universitetet overhovedet vil være i stand til fortsat at leve op til sit formål.

Den omtalte reduktion af stillinger vedrører højt kvalificeret videnskabeligt lærerpersonale.

Da undervisningen skal passes, må den i stigende grad varetages af undervisningsassistenter m.v., hvilket – uanset disses iver og dygtighed – betyder en forringelse af uddannelsens niveau.

Et udvalg under undervisningsministeriet afgav i marts 1970 Betænkning om *stillingsstrukturen* ved universiteterne og de højere læreanstalter.

Denne betænkning er endnu ikke færdigbehandlet i ministerier og i regering. Dens umiddelbare følge har derfor været, at vi ikke efter 1. april 1970 har kunnet ansætte personer svarende til de nuværende afdelingslederstillinger og kun i ufornødent ringe antal udefra kommende lektorer, der navnlig er nødvendige i det rets- og statsvidenskabelige fakultet.

I det tidligere afsnit om anlægsbudgettet gøres rede for de lejemaal, der har været nødvendige for at skaffe lokaler til undervisningen. Udgifterne overstiger langt den til formålet afsette bevilling. Dertil kommer, at det er tilfældigt og i stadig højere grad vanskeligt at skaffe lokaler i den indre by, og at disse ofte må ombygges bekosteligt til nødtorftigt brug.

Vore institut- og undervisningslokaler er spredt indenfor bycentret, hvilket medfører tidsspild og besvær. Man får kort sagt ikke fuld valuta for de anvendte beløb. Først en rationel midlertidig nødløsning og en snarlig permanent udbygning vil skaffe rimelige arbejdsvilkår og økonomisk udnyttelse af de midler, universitetet kan disponere over.

Det er naturligvis rigtigt, at universiteterne og de øvrige højere læreanstalter må være underkastet de samme restriktioner, som den nuværende finanspolitik medfører for den offentlige sektors vedkommende.

Men der er dog grund til at fremhæve, at universiteterne ikke er i stand til at indskrænke deres virksomhed, idet adgangen er åben for alle med studentereksamen eller tilsvarende uddannelse. Jeg anfægter på ingen måde dette princip, men når det findes, bør det tages i betragtning ved ansættelse af de midler, der stilles til vor rådighed.

5. Som omtalt i tidligere årsberetninger er der ved kgl. anordning af 5. maj 1967 givet uddannelsessøgende uden studentereksamen adgang til på visse betingelser at blive im-



matrikuleret ved universiteterne. Gennem senere cirkulærer og sidst ved anordning af 10. oktober 1969 er denne adgang udvidet for en række foruddannelser, der nu giver automatisk adgang, såfremt de fagligt nødvendige tillægsprøver er bestået inden afslutning af 1. del.

I henhold til den oprindelige anordningsparagraf 2 kan rektor meddele andre end de nævnte adgang til at indskrive sig til bestemte studier. Denne dispensationsmulighed har i de sidste måneder været offentligt diskuteret. Ordningen praktiseres således, at administrationen i forbindelse med et immatrikulationsudvalg bestående af to professorer forbehandler ansøgningerne. Der lægges herunder vægt på, at uddannelsen efter skolen som helhed kan betragtes at svare til en af de adgangsgivende eksamina, f.eks. ved påfølgende anden fagrelevant uddannelse, evt. suppleret med udtalelser om studieegnethed fra personer, som har indsigt i det universitetsstudium, som pågældende ansøger om at følge.

Foreligger der ikke dokumentation af denne karakter, vil vi ofte give ansøgeren anvisning på, hvorledes den tidligere uddannelse kan suppleres, således at indskrivning kan finde sted.

I tvivlstilfælde indhenter udvalget udtalelser fra det pågældende studiums faglærere. Den endelige afgørelse er, som anført, rektors, hvilket i praksis betyder, at rektor får forelagt tvivlstilfælde og forslag om afslag. I adskillige tilfælde søger udvalget eller rektor gennem personlig samtale at danne sig et skøn over, hvilke »mangler« der må udfyldes før evt. immatrikulation.

Det ligger i anordningens § 2, at der ved disse sager må udøves et skøn, da ansøgernes forudsætninger og tidligere uddannelser er vidt forskellige. I praksis udformes efterhånden for de forskellige studier visse retningslinjer, som giver mulighed for ensartede afgørelser ud fra beslægtede kvalifikationer.

Siden 1967 er indtil oktober i år ca. 230 dispensationer bevilget og ca. 100 afslået.

Når den nye styrelseslov er iværksat, vil sagsbehandlingen blive taget op til ny overvejelse.

Der er siden sidste årsberetning udstedt kgl. anordning om ændring i lægevidenskabelig embedseksamen og om teologisk embedseksamen ved Københavns og Århus universitet

(6.2.70 og 22.1.70), bekendtgørelse om naturvidenskabelig embedseksamen ved Københavns og Århus universitet (19.5.70) samt om kandidateksamen og om magisterkonferens i sociologi ved Københavns universitet (16.10.70).

Som omtalt i sidste årsberetning blev der den 19.8.69 udstedt kgl. anordning om indførelse af licentiatgrad ved universiteterne.

I det forløbne år har et efterhånden stort antal kandidater og magistre søgt ind i licentiatstudiet, hvorved der er skabt et særdeles ønskeligt udvidet rekrutteringsgrundlag for kommende forskere og lærere såvel i universiteterne som i andre institutioner. Dette er et stort fremskridt, men det gør en udvidelse af kandidatstipendier og universitetsadjunkturen udover det allerede opnåede, se afsnit 2, påkrævet, for derved at give aspiranterne økonomisk mulighed for gennemførelse af denne værdifulde videreuddannelse.

Universiteterne afgav den 25.6.69 til undervisningsministeriet forslag til nye regler for erhvervelse af doktorgraden. Ministeriet har nu i det store og hele tilsluttet sig forslaget, men henstillet, at en endelig behandling af det først finder sted, når de nye styrelsesorganer er i funktion. Dette anser vi for rigtigt, og på samme måde vil et nu færdigbehandlet forslag om nye regler for tildeling af prisopgaver blive forelagt det kommende konsistorium, før det fremsendes til ministeriet.

6. Der er i årets løb udført et meget stort nødvendigt arbejde i en række *udvalg*, nedsat af konsistorium eller af rektor efter beslutning i konsistorium. Også indenfor fakulteter og de forskellige fagområder har udvalgsvirksomheden været særdeles udstrakt. Her skal kun refereres til virksomheden indenfor fællesanliggender.

Den 10.12.1969 afgav *rekrutterings- og stillingsstrukturudvalget* af 1968 betænkning til undervisningsministeriet. De fremsatte betragtninger og forslag indgik bl.a. i drøftelserne, som førte til den forud omtalte betænkning af marts 1970 vedrørende fremtidig stillingsstruktur.

I december 1969 nedsatte rektor et *koordineringsudvalg* vedr. forslag til ny styreform for universitetet med repræsentanter for fakulte-

terne og studenterrådet. Prorektor, professor Mogens Pihl var udvalgets formand. Udvalget foretog henvendelse til folketingsudvalget vedr. styrelsesloven og behandlede overgangsordninger fra den nuværende til den fremtidige ordning. Det var en forudsætning for udvalgsarbejdet, at de nærmere regler for institutråd og -ledelse, for fakulteter og fagråd og for konsistorium skal udarbejdes af de nyvalgte organer under styrelsesloven. Dette vil med de nu fastlagte terminer for valg først kunne ske fra begyndelsen af februar 1971 og vil – atter – pålægge lærere, studenter og administratorer et meget stort arbejde.

Det blev overladt udvalget med nogenlunde uændret sammensætning at forestå gennemførelse af *valgene af lærerrepræsentanter* til de nye styrelsesorganer. Disse valg er nu gennemført på meget tilfredsstillende måde, idet der i et flertal af valggrupperne blev opstillet kun én kandidatliste. Valgdeltagelsen for de grupper, hvor flere lister var opstillet, var ca. 85 pct.

Som bekendt forestås valg af studenterrepræsentanter i henhold til undervisningsministeriets cirkulære af et valgudvalg på 3 personer udenfor universitetet.

Styrelsesloven forudsætter en ændring af den hidtidige *administrative organisation*, først og fremmest derved at rektors og kurators administrationer sammenlægges under en fælles chef, universitetsdirektøren. Denne stilling er endnu ikke normeret, til trods for at rektor og kurator allerede d. 17. juni henstillede til undervisningsministeriet, at sagen blev fremmet, og der d. 22. juli blev fremsendt en indstilling om universitetsdirektørstillingen og andre nødvendige stillinger.

Den langsommelige behandling af sagen betyder en belastende forsinkelse af den rationalisering af universitetets drift, som er forudsat i styrelsesloven.

Den rationalisering ved oprettelse af de nye ledende stillinger, der er afgivet indstilling om, vil dog ikke være tilstrækkelig til at imødekomme behovet for administrativ bistand hos de mange nye kollegiale organer. Universitetets administration har i længere tid arbejdet med problemerne omkring den nye struktur, og der er i forsommeren 1970 indledt samarbejde med et privat firma for organisation og

rationalisering, som skal bistå med forslag til en ny administrativ opbygning på grundlag af en analyse af den nuværendes funktioner.

I september 1970 nedsattes efter konsistoriums beslutning et udvalg af fakultetsrepræsentanter, administratorer og studenter med den opgave at gennemgå den nuværende *budgetprocedure* ved universitetet og overveje, hvorledes der kan tilvejebringes et forbedret beslutningsgrundlag og en mere effektiv udnyttelse af givne bevillinger under finansministeriets rammebevillingscirkulære, ligesom udvalget skal søge tilvejebragt en forenkling af arbejdsgangen under den fremtidige administrationsstruktur. Formand for udvalget er nu stud. jur. Børge Klemmensen, efter at professor Erling Olsen er udpeget som rektor for Roskilde universitet.

I efteråret 1968 gennemførtes for hele universitetet en *kommunikationsanalyse* omfattende den interne organisation og samspillet mellem de mangeartede funktioner, de ansattes og de studerendes bostæder, deres anvendelse af transportmidler til og fra arbejdsstederne og mellem disse, parkeringsforhold og telefontrafik.

Bearbejdelsen af dette meget omfattende og alsidige datamateriale har taget lang tid, og også tekniske vanskeligheder har forsinket publikationen, men nu foreligger analysen i i alt 6 delrapporter, hvoraf de sidste er udsendt i indeværende måned.

Kommunikationsanalysen bygger på til dels nye metoder og har til hensigt gennem en oversigt over universitetsvirksomheden i alsidig belysning under nugældende forhold at give et rationelt grundlag for planlægning af ikke alene udbygningen af Københavns universitet, men også af nye uddannelsescentre. Teksten er delvis oversat til engelsk, og der har både herhjemme og i udlandet vist sig stor interesse for værket.

Også det såkaldte »*centerudvalg*«, der snarest bør benævnes universitetets *planlægningsudvalg*, har gennem arbejdsgrupper og underudvalg været meget aktivt. Der er arbejdet med planer for et biologisk center omkring Nørre Fæled, med udbygningen af de naturvidenskabelige fag, herunder deres eventuelle relation til udbygningen af Roskildeuniversitetet, med problemerne omkring midlertidig udbyg-

ning af de tre humanistiske fakulteter, planlægning af nødløsninger på Amager m.v.

I hele dette kompleks af planlægningsopgaver har universitetet haft væsentlig støtte i samarbejdet med civilingeniør Jørgen Vedels planlægningsfirma. Videreførelsen af Panuminstitutts programmering og udformning i detaljer har støttet sig på samarbejde med arkitekter og ingeniører med afdelingsleder John Rastrup Andersen som koordinator, under ledelse af undervisningsministeriets byggeadministration.

Når universitetet som ovenfor omtalt af eget initiativ og i modsætning til tidligere lægger så stor vægt på at udforme planer og forslag for dets udbygning, er årsagen den, at dette nødvendige arbejde ikke tilstrækkelig tidligt og med sagkyndig bistand iværksættes af vore overordnede myndigheder. Efterhånden som vore arbejdsforhold bliver mere og mere vanskelige indtil det umulige, må vi føle det som en forpligtelse at tage fat på opgaverne.

– Universitetet er alle de lærere, studenter og administratorer, som har ofret tid og slid på deltagelse i det vidtomfattende udvalgsarbejde stor taknemmelighed skyldig.

7. De *studentersociale foranstaltninger* skal kun kort omtales. Vore pladsforhold og økonomiske muligheder begrænser de ønskværdige og påkrævede udvidelser på alle områder.

Der rejses således krav om flere vuggestuer og børnehaver til studerende og ansattes brug, – foranstaltninger som ville virke tidsbesparende for dem og derved skabe dem mere effektive studie- og arbejdsvilkår.

Det har trods al positiv interesse for disse krav ikke været os muligt at imødekomme dem, men vi følger opmærksomt enhver udvej, der måtte vise sig.

Den 1. september overgik driften af studenternes spisestuer til Den internationale Studenterkomité. Spisestuerne er en selvejende institution under en bestyrelse med universitets- og studenterrepræsentanter. Nyordningen vil gøre det rimeligt at ændre statutterne for bestyrelsens sammensætning.

Ved overgangen til D.I.S. tog fru Kamma Bratting efter 45 års virksomhed ved spisestuerne sin afsked. Universitetet har udtrykt sin store taknemmelighed for denne enestående indsats og Hans Majestæt Kongen har benådet fru Bratting med Dannebrogordenen.

*Mogens Fog.*

### *C. Kommunikationsanalysen*

Den stadig stigende tilgang til de højere uddannelser i Danmark har forøget behovet for en omhyggelig planlægning af såvel de faglige som de fysiske rammer ved universiteterne. Det er som et led i disse bestræbelser, Københavns universitets kommunikationsanalyse skal ses.

»Formålet med analysen har været at få detaljeret kendskab til universitetets nuværende forbrug af kommunikation såvel internt på universitetet mellem dets forskellige afdelinger, institutter og undervisningslokaler som eksternt i forhold til den øvrige bys institutioner, virksomheder og boligområder.« (Rektor Mogens Fog).

Kommunikationsanalysen er tilrettelagt og bearbejdet af trafik- og byplankonsulent, civilingeniør Jørgen Vedel.

Resultaterne er præsenteret i 6 rapporter: DATAINDSAMLINGEN, UNIVERSITETET, BOSÆTNINGEN, TRAFIKKEN, PARKERINGEN samt TELEFONTRAFIKKEN.

#### **1. Dataindsamlingen**

Dataindsamlingen blev foretaget på grundlag af spørgeskemametoden. Det skyldes dels et manglende forhåndskendskab til analysepopulationen, hvilket forhindrede, at man kunne anvende en interview-analyse af en delpopulation, dels kunne visse af de indhentede oplysninger ikke fremskaffes ved interviews, men forudsatte, at de adspurgte udfyldte en dagbog for deres færd.

Datamaterialet består af 4 typer spørgeskemaer, som er blevet benævnt: »Generelle

skema«, »Torsdagsskema«, »Ugeskema« og »Telefonskema«.

I det »Generelle skema« skulle samtlige studerende og ansatte give oplysninger om deres bosætning, husstandsforhold, studie- og erhvervsforhold, faglige kontakter til andre institutioner, transportmiddelbesiddelse samt transportvaner etc.

»Torsdagsskemaet« skulle anvendes til beskrivelsen af de adspurgtes færden torsdag d. 3. oktober 1968. Skemaet var udformet som et hæfte med 20 enslydende sider, hvor der for hver tur skulle gives oplysning om turens udgangspunkt samt mål (adresser), afgangs- og ankomsttidspunkter (time- og minuttal), turens formål samt transportmiddelelvendelsen. Ved befordring med kollektive transportmidler skulle man angive den anvendte gang- og ventetid, og ved anvendelse af privatbil skulle parkeringsmåde samt gangtid fra parkering til mål angives. Endelig skulle antallet af mødedeltagere ved universitetsfaglige møder opgives.

»Ugeskemaet« skulle tjene til at vurdere turaktiviteten i ugen d. 30. september til d. 6. oktober 1968 (excl. torsdag d. 3. oktober). Hver person skulle foruden en »torsdagsbog« besvare et »ugeskema« på en af ugens øvrige dage. »Ugeskemaet« gav oplysninger om turantal, -formål samt anvendt transportmiddel og kunne således benyttes til en vurdering af, om torsdagen var repræsentativ set i relation til ugens samlede trafikmønstre.

»Telefonskemaet« blev kun sendt til de universitetsansatte, der skulle gøre rede for deres brug af telefonnettet ved angivelse af samtaleudgangspunkt og -mål (adresseangivelser undtagen for private samtaler), samtaletidspunkt og varighed. Endelig skulle de angive formålet med samtalen (administration, undervisning, forskning, indkøb m.m.).

Der blev udsendt spørgeskemaer til 20820 studerende og til 3134 ansatte. Antallet af anvendte skemabesvarelser fremgår af tabel 1.

Datamaterialets behandling er i sin helhed sket ved anvendelse af edb. Til brug for den geografiske udplotning blev der for Københavnsregionen fastlagt et koordinatnet med  $1 \times 1$  km's maskevidde (i Central-København dog  $500 \times 500$  meter).

En grovere områdeopdeling af kvadratnet-

Tabel 1: Besvarelsesprocenterne for de enkelte skematyper i relation til den samlede universitetspopulation.

Skematype	Antal anvendte skemabesvarelser		absolut og relativt i forhold til	
	20 820 studerende		3 134 ansatte	
	absolut	%	absolut	%
»generelle skema«	12 813	62	2 204	70
»torsdagsskema«	11 196	53	1 912	61
»telefonskema« . . .	—	—	1 236	40
»ugeskema« . . . . .	11 372	54	1 768	56

ter er tilpasset distriktsinddelingen i Egnsplandrådets Trafikanalyse 1967.

## 2. Universitetets interne kommunikationsstruktur

Den interne kommunikationsstruktur hænger sammen med de faglige relationer såvel i undervisnings- som i forskningsmæssig henseende. Derudover er den afhængig af en hensigtsmæssig organisation af de fysiske rammer for uddannelse og forskning.

### 2.1 De faglige kontakter

Af de 2204 ansatte, der besvarede kommunikationsanalysen, angav 648 at have interne forsknings- eller undervisningsmæssige kontakter ved Københavns universitet. Disse besvarelser fordelte sig på følgende måde:

	antal personer	antal kontakter
Forskning . . . . .	595	1 213
Undervisning . . . . .	283	521
Sum . . . . .	684	1 734

En nærmere undersøgelse af besvarelserne i relation til de 7 stillingsgrupper, som analysen arbejder med, viser, at såvel besvarelsesprocenterne som kontaktfrekvenserne (antallet af kontakter pr. besvarer) i høj grad afhænger af disse stillingsgrupper. Besvarelsesprocenterne ligger således på ca. 65 for professorer, ca. 50 for lektorer og amanuenser og falder endelig til ca. 35 for andre lærere. Et tilsvarende fald ned gennem stillingsgrupperne gør sig gældende for de ansatte under administrationen. Der er ikke nogen nævneværdig forskel i besva-

relsesprocenter og kontaktfrekvenser mellem de enkelte fakulteter.

Ser man på kontakternes fordeling mellem institutgrupper/fakulteter, viser der sig følgende billede: Af de 1734 kontakter udveksles 568 på tværs af fakultetsgrænserne, mens 390 af kontakterne er mellem institutgrupper inden for det enkelte fakultet. De øvrige 776 kontakter udveksles internt inden for hver enkelt institutgruppe. Det største antal kontakter over fakultetsgrænserne udveksles til og fra det lægevidenskabelige fakultet og til og fra fællesinstitutterne (bl.a. H. C. Ørstedinstituttet, UB1 og UB2).

De interne kontakter viser en umiddelbar kompleksitet i universitetsstrukturen, en kompleksitet, der har to aspekter.

På den ene side sker der en vis udveksling af lærere mellem forskellige studiefag, som iøvrigt ikke i videnskabelig henseende har berøringsflader – der tænkes her på undervisningen i hjælpediscipliner. Eksempelvis kan nævnes de lægestuderendes undervisning i elementær fysik og kemi, en undervisning som stadig i et vist omfang varetages af lærere ansat ved det matematisk-naturvidenskabelige fakultet. Denne type kontakter har ingen dyberegående funktionel betydning og er ikke nogen lokaliseringssædvanlig binding for det enkelte institut, idet den kan substitueres gennem læreransættelser.

Det andet kontaktspekt griber mere fundamentalt ind i universitetsstrukturen – og dermed i spørgsmålet om den lokaliseringssædvanlige frihed. Det drejer sig om grænsedisciplinernes betydning for forskellige fagområder. Den kontaktflade, der opstår her, har afgørende betydning for et frugtbart forsknings- og undervisningsmiljø. Det er derfor af stor betydning, bl.a. ud fra hensynet til en hensigtsmæssig planlægning, på et så tidligt tidspunkt som muligt at erkende tilstedeværelsen af disse kontakter. Det her sagte gælder naturligvis i lige så høj grad for kontakterne til institutioner (specielt undervisningsinstitutioner) uden for Københavns Universitet (jvf. omtalen af disse kontakter i afsnit 3.1).

## 2.2 Lokaleanvendelser

Københavns universitet rådede i efteråret 1969 over ialt ca. 220000 m<sup>2</sup> bruttoetageareal,

hvoraf de 210000 m<sup>2</sup> er beliggende i Københavns og Frederiksberg kommuner, 5000 m<sup>2</sup> i den øvrige del af Københavnsregionen og endelig 5000 m<sup>2</sup> i det øvrige Danmark.

Med henblik på planlægningen opererer man med forskellige kategorier af lokaleanvendelser. I opgørelsen for Københavns universitet er der foretaget en opdeling på institutarealer (42000 m<sup>2</sup> netto), biblioteksarealer (11000), undervisningslokaler (21000), kantiner og spisestuer samt studenterfaciliteter (12000), specialarealer (50000) og endelig centraladministrative arealer (2000).

I forbindelse med overvejelser om lokalnormer er der foretaget en nøjere vurdering af undervisningslokalernes udnyttelse og størrelse. Undersøgelsen viser, at til trods for en lav pladsudnyttelse, nemlig 2 skematimer pr. plads pr. dag, så udnyttes de fleste undervisningslokaler meget intenst, mellem 30 og 40 timer pr. uge. Årsagen til den ringe pladsudnyttelse må tilskrives undervisningslokalernes uhensigtsmæssige størrelse i relation til de forekommende holdstørrelser.

Biblioteksforholdene afspejler på samme måde som undervisningslokalernes udnyttelse den generelle lokalesituation ved universitetet. Det er således typisk, at bibliotekssamlinger ved de tre humanistiske fakulteter ofte står spredt over hele instituttet (på gange, i kælder-magasiner etc.), hvilket også er forklaringen på, at man ikke altid benytter samlingerne efter hensigten, idet der lægges kraftige begrænsninger på låne- og læsemuligheden. Det er vigtigt, at samlingerne eksisterer som en integrerende del af de øvrige studie- og forskningsfaciliteter.

## 2.3 Parkeringsanlæg

Under hensyntagen til den forventede stigning i bilbenyttelsen vil parkeringsanlæggene være en af de mest pladskrævende faciliteter, hvad enten man vælger en løsning på åben mark eller kælderparkering. Det er derfor af afgørende betydning at kunne fastlægge behovet for parkeringspladser så nøjagtigt som muligt. Specielt er det vigtigt at kunne udtale sig om behovsstigningen svarende til etapeudbygningen af et uddannelsescenter. For at belyse disse problemer nøjere blev der i til-

knytning til spørgeskemaregistreringen foretaget en parkeringsanalyse på Nørre-Fælled d. 3. oktober 1968. Området mellem Blegdamsvej, Tagensvej, Jagtvej og Øster Allé blev opdelt i 6 delområder, hvoraf 2 områder udelukkende består af uddannelsesinstitutioner.

For de 2 rene universitetsområder udgør den maksimalt tilkørende timetraфик ca. 20 pct. af den samlede døgnbiltraфик til områderne. I forhold til den største akkumulerede sum af parkerede biler udgør den maksimale time-traфик ca. 50 pct.

I forhold til de eksisterende parkeringsmuligheder på privat areal er kapacitetsudnyttelsen (forholdet mellem det maksimale antal holdende biler og antallet af pladser) for universitetsområderne ca. 85 pct. Medregnes parkeringspladser på offentligt areal, dvs. kantstøparkeringen, fås en kapacitetsudnyttelse på ca. 67 pct. I den forbindelse er det interessant at bemærke, at ca. 10 pct. af de universitetsstuderende på Nørre-Fælled, der har bil eller hyppig adgang til bil, angav, at de ikke benyttede bilen på grund af parkeringsbesvær. Det tilsvarende tal er for den Indre By ca. 35 pct.

Udtrykt i forhold til antallet af universitetstilknyttede personer udgjorde det største antal samtidigt holdende biler på Nørre-Fælled 0,09 parkeret personbil pr. person. I dette område er bilbenyttelsesprocenten i dag 13 for de studerende og 40 for de ansatte. Under forudsætning af en bilbenyttelsesprocent på 40/80 for de studerende og 80/90 for de ansatte og besøgende i en fremtidig situation, så kan man beregningsmæssigt skønne parkeringsbehovet pr. person til 0,28/0,47. Til sammenligning kan nævnes, at man ved Panum-instituttet planlægger parkeringsforsyningen til 0,3 P-plads pr. person, medens man ved DTH regner med 0,6 P-plads pr. person ved 1. etagen.

Ved afvejningen af, hvilken P-plads norm man skal benytte sig af ved planlægningen af parkeringsforsyningen, indgår med særlig vægt visse eksterne betingelser som f.eks. det forventede bosætningsmønster, områdets betjening med kollektive transportmidler, dvs. faktorer der hænger nøje sammen med politisk-økonomiske målsætninger.

### 3. Universitetets eksterne kommunikationsstruktur

Ud fra en samfundsmæssig synsvinkel griber den eksterne kommunikationsstruktur i lige så høj grad ind i planlægningsprocessen som den interne kommunikationsstruktur. I den hidtidige planlægning af uddannelsesinstitutioner i Danmark har man fortrinsvis beskæftiget sig med de interne problemer, hvilket sandsynligvis hænger sammen med, at uddannelsesinstitutionernes udbygning først er blevet aktuel i det øjeblik den indre organisation ikke længere fungerer hensigtsmæssigt, dvs. på et tidspunkt, hvor en offentlig planlægning burde være påbegyndt for år tilbage.

#### 3.1 De faglige kontakter til det øvrige samfund

669 ansatte har angivet 1477 faglige kontakter til institutioner og virksomheder uden for universitetet. Disse eksterne kontakter fordeles sig med 640 til uddannelsesinstitutioner, 167 til hospitaler og behandlingshjem, 255 til offentlige laboratorier o.l., 60 til statslige og kommunale administrationskontorer, 277 til biblioteker, museer og samlinger samt 78 kontakter til private erhvervsvirksomheder.

Den overvejende del af de eksterne kontakter udveksles med institutioner og virksomheder beliggende i København og Frederiksberg kommuner. 43 pct. af de eksterne kontaktingivelser er registreret i det Københavnske city-område, og inden for Københavns amts grænser er placeret i alt 80 pct. af kontaktingivelserne. Kun 7 pct. er udenlandske kontaktadresser.

Det er ikke muligt på baggrund af analyse-materialet at udtale sig om kontakternes afhængighed af den geografiske beliggenhed; men det er f.eks. helt indlysende, at for de fag, der i særlig grad har behov for den hyppige adgang til biblioteker, museer og andre samlinger, er den geografiske nærhed til city en betydelig fordel – ja, muligvis en nødvendighed.

#### 3.2 Universitetspopulationens erhvervsarbejde

Den samme afhængighed af nærheden til city gør sig gældende, når man ser på de studerendes og ansattes erhvervsarbejde uden for Københavns universitet.

4328 studerende har angivet at have erhvervsarbejde uden for universitetet, mens 475 studerende havde erhvervsarbejde ved universitetet. 54 pct af de studerendes arbejdspladser uden for universitetet er beliggende i Central-København. Den største arbejdspladskoncentration forekommer i kvadrater, der indeholder skoler og sygehuse samt ved Slotsolmen. For de studerende har universitetets centrale beliggenhed således betydning gennem de muligheder for erhvervsarbejde, der tilbydes. Disse tilbud vil man imidlertid på forskellig vis kunne kompensere for – f.eks. gennem en forøgelse af uddannelsesstøtten – hvorfor nærheden ikke er en absolut nødvendighed.

Blandt 2192 besvarelser om de ansattes erhvervsforhold konstateredes det, at 440 ansatte – svarende til 20 pct. – havde lønnet erhvervsarbejde uden for universitetet. 60 pct. af disse arbejdspladser er beliggende i Central-København og er for en stor dels vedkommende knyttet til offentlige og halvoffentlige institutioner og virksomheder. For det videnskabelige personale er erhvervshyppigheden ca. 35 pct. Det er betydningsfuldt, at erhvervshyppigheden ved det rets- og statsvidenskabelige samt det filosofiske fakultet er helt oppe på 40 pct. For disse fakulteter kan nærheden til Central-København således være afgørende af hensyn til rekrutteringen af kvalificerede medarbejdere.

### 3.3 Bosætningsstrukturen

Bosætningsstrukturen er en tungtvejende faktor ved planlægningen af et nyt uddannelsescenter, hvadenten det drejer sig om en udflytning eller en nyetablering. Det hænger bl.a. sammen med, at bopælsarbejdssteds-trafikken udgør en væsentlig del af universitetspopulationens samlede transportmængde. Ud fra en samfundsøkonomisk synsvinkel vil det være relevant at søge de samlede udbygningsomkostninger minimeret. Det betyder bl.a., at man for hvert lokaliseringsalternativ bør sammenholde bosætnings- og transportomkostningerne ved alternative bosætningsstrukturer. Gennem analysen har man fået mulighed for at belyse spørgsmålet om, hvorledes bosætningsstrukturen vil kunne ændre sig ved alter-

native universitetslokaliseringer i hovedstadsområdet.

For de studerendes vedkommende var bosætningsfordelingen i regionen således: I Københavns og Frederiksberg kommuner 61 pct., i vestegnen (syd for Frederikssundsvej) 9 pct. og i nordeggen 28 pct. For de ansatte var den tilsvarende fordeling: I Københavns og Frederiksberg kommuner 53 pct., i vestegnen 10 pct. og i nordeggen 35 pct. For de ansattes vedkommende er der endvidere karakteristiske forskelle i bosætningsmønstret for akademikere og ikke-akademikere. Akademikerne har i stort omfang deltaget i den almindelige byspredning – dog med tyngdepunkt i nordeggen med 45 pct. – mens ikke-akademikere i vidt omfang stadig er bosat i de centrale bydele (60 pct.). Det kan måske betyde, at ikke-akademikerne er mere følsomme over for ændringer i bopæls-arbejdsstedsafstandene end det akademiske personale.

I vurderingen af bosætningsstrukturen indgår foruden boligernes geografiske fordeling også udbuddet af hensigtsmæssige boligtyper samt boligområdernes trafikbetjening.

I relation til udbuddet af hensigtsmæssige boligtyper til universitetspopulationen er den nuværende lokalisering af universitetet yderst favorabel. Der tænkes i denne forbindelse specielt på udbuddet af værelser, klublejligheder, pensionater og mindre lejligheder i brokvartererne, der efterhånden bliver uegnede som familieboliger, men som kan opfylde de studerendes boligbehov. Ca. 12 pct. af de studerende angav, at de boede på kollegium, mens 36 pct. af de studerende boede hos deres forældre. Det er altså 52 pct. af de studerendes boligbehov, der dækkes ind på anden måde. En uhensigtsmæssig placering af universitetet kan – set i dette perspektiv – betyde enten et betragteligt behov for øget kollegiebyggeri eller forøgede transportomkostninger for de studerende.

### 3.4 Det trafikale mønster

Universitetets nuværende lokalisering er i trafikal henseende gunstig i forhold til en betjening med kollektive og lette individuelle transportmidler, men uhensigtsmæssig i forhold til den stigende bilbenyttelse.

Biltætheden var blandt de studerende 12 pct., mens den var 43 pct. for de ansatte. Endvidere angav 11 pct. af såvel de studerende som de ansatte, at de havde hyppig adgang til at bruge bil.

De væsentligste faktorer, der påvirker transportmiddelfordelingen i henholdsvis B/S og B/A rejserne, har i analysen vist sig at være:

- a. Det relative antal bilejende personer.
- b. Afstanden mellem bopælen og studie-/arbejdsstedet.
- c. Parkeringsfaciliteterne ved universitetsområdet kombineret med den kollektive trafikbetjening.
- d. Den kollektive trafikbetjening ved bopælene.

I planlægningsmæssig henseende er det desuden af betydning at kende universitetstrafikkens fordeling over dagen. I »Trafikken« beskriver en række diagrammer, hvorledes de studerendes og de ansattes ture fordeler sig over døgnet. Det viser sig, at en væsentlig del af turene ikke er universitetsorienterede, og at de universitetsorienterede ture især for de studerendes vedkommende udviser et mere jævnt fordelt mønster end normalt for andre trafikanter med en største timetrafik kl. 12-13 i retning bort fra universitetet. Dette forhold betyder, at de studerende kun i mindre grad

belaster trafikantlæggenes kapacitet i de sædvanlige myldretider, specielt i betragtning af at ca. 2/3 af spidstimetrafikken afvikles med lette individuelle transportmidler.

Det er således væsentligt, at man – bl.a. for at undgå fejlinvesteringer i trafikantlæg til nye uddannelsesinstitutioner – opbygger sin transportmodel på et så realistisk grundlag som muligt.

#### 4. Konklusion

I de 6 rapporter, der nu foreligger, er der givet et afrundet billede af kommunikationsstrukturen for såvel ansatte som studerende ved Københavns universitet. Analysen har for en afgrænset del af uddannelsessektoren åbnet mulighed for en mere omhyggelig planlægning; men det er væsentligt for den fremtidige uddannelsessituation, at denne sektor ses i sammenhæng med hele spektret af uddannelsesinstitutioner.

Rapporterne er i al væsentlighed en præsentation af data, som det så er op til de planlæggende organer at benytte sig af. Det er som et redskab for den videre planlægning analysen skal anvendes – og bliver anvendt.

*Jørgen Vedel.*

### D. Indberetning fra lokalekontoret

#### Undervisningslokalerne

I forårssemestret 1970 måtte afgives 2 undervisningslokaler i Museumshuset med tilsammen 92 pladser til Data- og servicekontoret. Da man forventede at påbegynde ombygning af Linnésgadeannekset, Linnésgade 22, kunne 10 auditorier i denne bygning med tilsammen 276 pladser ikke benyttes. Ombygningen kom dog ikke i gang. Universitetet fik rådighed over 4 auditorier i Danmarks tekniske Højskoles lokaler, Øster Voldgade 10, med i alt 380 pladser, men i løbet af semestret viste de sig uegnede på grund af den særlige auditorieopbygning. Endvidere lejedes 7 lokaler i Vartov med tilsammen 270 pladser og 1 i Helligåndshuset med 40 pladser. Der blev i

forårssemestret benyttet i alt 130 undervisningslokaler i fællesauditorierne foruden den undervisning, der fandt sted på institutterne.

Ved efterårssemestrets begyndelse måtte afgives yderligere 3 auditorier i Museumshuset med 124 pladser til Data- og servicekontoret og i Hovedbygningen måtte afgives 2 auditorier med 205 pladser til Institut for anvendt universitetspædagogik med henblik på indretning til kombineret undervisningslokale og T.V.-studie. Lokalerne på D. t. H., Øster Voldgade 10, kunne heller ikke bruges. Da lokalekontoret desuagtet skulle skaffe 156 undervisningslokaler, måtte man leje 19 lokaler i Studenterforeningen med 968 pladser og skyndsomst indrette 16 lokaler i Linnésgadeannekset



til undervisningsbrug, idet ombygningen her var ramt af byggestop. Der indløb mange klager over lokalerne i Studenterforeningen, idet adskillige lærere fandt dem uegnede til undervisningsbrug. Der er heller ikke mulighed for at benytte audio-visuelle hjælpemidler i de lejede lokaler, da der ikke findes opbevaringsmuligheder. Yderligere har de lejede lokaler det minus kun at være til rådighed en del af dagen og slet ikke om lørdagen.

Der klages jævnlgt over filmsalen i Trinitatisannekset. Støj herfra ved kørsel af tonefilm umuliggør en effektiv undervisning i det tilstødende lokale, og forsøg på at afhjælpe defekten har ikke hidtil medført en bedring af forholdet.

Såvel lærere som studenter beklager sig jævnlgt over de lange afstande, der er mellem lokalerne. En hensigtsmæssig skemalægning vil med den nuværende lokalemasse kunne medføre, at en lærer eller en student vil være nødt til at gå 1,8 km mellem to undervisningslokaler, hvilket medfører at timerne afkortes.

### Eksamenslokalerne

Egentlige eksamenslokaler til afholdelse af skriftlige eksaminer har universitetet ikke. I de senere år er man som følge af de nye studieordninger begyndt at afholde skriftlige eksaminer næsten hele året, og man kan derfor ikke mere bruge undervisningslokalerne i indre by til dette formål. I stedet har man måttet klare sig med større rum i nyligt erhvervede ejendomme, hvor ombygningen ikke umiddelbart har kunnet påbegyndes. Lokalerne har fået en nødtørfigt rengøring og der er blevet sat ekstra lysstofarmaturer op, hvor belysningen var særlig ringe, dog uden at opnå en tilstrækkelig belysning. Flere steder har det også knebet med at få den nødvendige varme.

I vinteren 1969-70 havde vi 758 eksamenspladser til rådighed fordelt med 148 pladser i Nørregade 7 H, 5. sal, og 540 pladser i Købmagergade 44-46 samt 70 pladser i festsalen.

Til sommereksamen 1970 kunne Købmagergade 44-46 ikke bruges. Bygningen skulle ombygges og var af den grund ryddet fra 1. april. I stedet fik vi rigget 240 pladser til i Nørregade 7 H på 3. og 4. sal. Universitetet havde herefter rådighed over 658 eksamenspladser

fordelt med 388 i Nørregade 7 H, 120 i Studiestræde 34, 80 i Linnésgade 22 og 70 i festsalen. Dette var imidlertid utilstrækkeligt og der måtte flere dage lejes yderligere 406 eksamenspladser i Studenterforeningen, Grundtvigshus og Foreningen af 1860. I maj måned begyndte klager over støj i lokalerne i Nørregade at indløbe til lokalekontoret og til rektor, og da det ikke var muligt at få stoppet det tagarbejde, der gav anledning til klagerne, måtte man fra 20. maj flytte eksaminerne fra Nørregade 7 til Købmagergade 44-46, hvor ombygningsarbejdet endnu ikke var kommet i gang.

Ved den ved årets slutning påbegyndte vintereksamen er antallet af eksamenspladser gået ned til 658 fordelt med 388 i Nørregade 7 H, 120 i Studiestræde 34, 80 i Frederiksholms Kanal 4, baghuset, og 70 i festsalen. Se ovenstående illustration.

### Reparations- og vedligeholdelsesafdelingen

I 1969 etableredes under kurators bygge- og anlægskontor en reparations- og vedligeholdelsesafdeling under lokaleinspektorens daglige ledelse og hovedsageligt med virke i den indre by. Afdelingen skulle først og fremmest tage sig af de lejede lokaler, som indgik i de hastigt etablerede nødløsninger til afhjælpning af den akutte lokalemangel for de humanistiske fag.

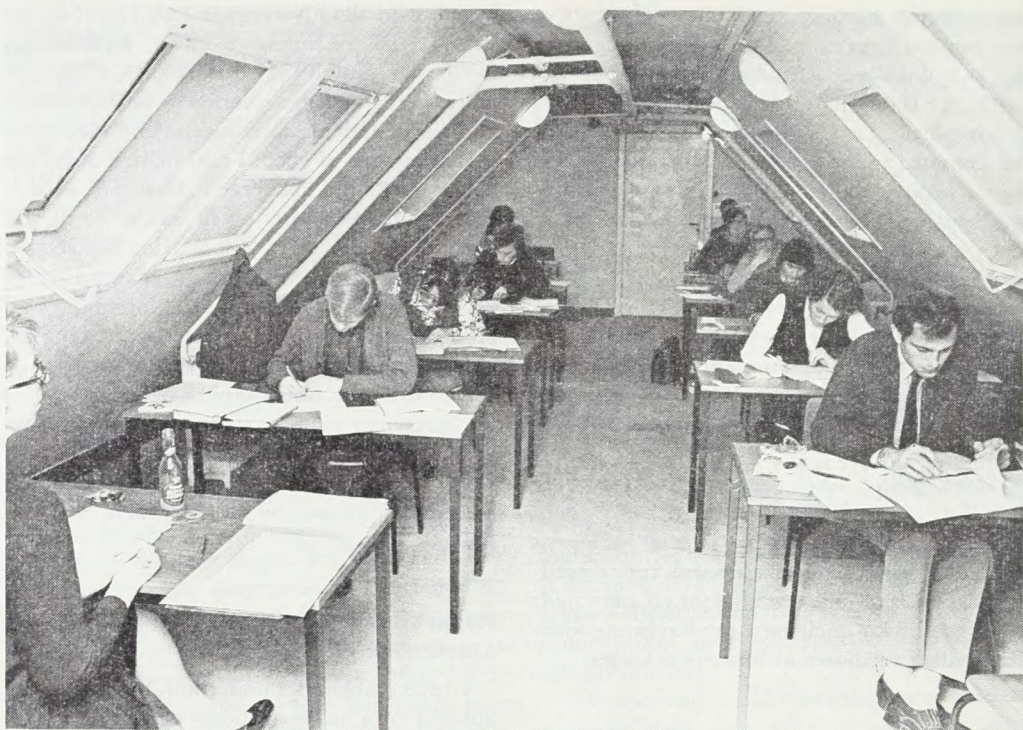
Afdelingen havde i den første del af året en halvdagsbeskæftiget bygningskonstruktør til hjælp i den daglige ledelse, men blev i de sidste 5 måneder af året ledet uden denne assistance. Der er beskæftiget 7 håndværkere (5 malere, 1 snedker og 1 tømrer) ved årets slutning.

Der er i det forløbne år, efter fornødne reparationer, nedtagning eller opsætning af skille vægge, fuldstændig istandsat godt 4.000 m<sup>2</sup> etageareal.

### Materialforvaltningen

Indkøb af inventar gennem lokalekontoret samt ønsket om at universitetet selv kunne foretage småreparationer og inventarreparationer førte i marts 1968 til oprettelsen af materialforvaltningen.

I det akademiske år 1969-70 udførte ma-



*Skriftlig eksamen i Nørregade 7.*

materialforvalteren en række reparationsarbejder på institutter og i undervisningslokaler i indre by, reparerede gammelt inventar, ompolstrede en del stole og fremstillede forskelligt inventar efter specielle behov og ønsker.

Lokalekontoret ekspederer alle inventarbestillinger og foretager de nødvendige indkøb til universitetets inventarlagere, der forvaltes af materialforvalteren. Der er i det forløbne år fra dette lager leveret 4.042 stk. inventar eller inventardele – hovedsageligt SKM-inventar indkøbt gennem Christiansborg Slotsforvaltning. Der er desuden leveret 9.611 dele til ståltreoler, som af materialforvalteren samles på leveringsstedet, 182 tegnebordslamper, 4 gulvtæpper samt pålagt 210 m<sup>2</sup> tæppetøj i statens eget mønster.

### **AV-centralen**

Rektor nedsatte den 9. december 1968 et udvalg, som skulle klarlægge universitetets

behov for AV-udstyr og finde frem til en hensigtsmæssig måde at løse problemerne omkring brugen og vedligeholdelsen af dette udstyr.

Resultatet af udvalgets arbejde blev, at der skønnedes at være behov for en AV-central i den indre by, mens behovet på Nørre Fælled mentes dækket af de stedlige institutter.

I slutningen af 1969 stilledes et mindre beløb til rådighed til etablering af en AV-central og til dennes drift finansåret ud. AV-centralen underlagdes lokaleinspektøren. En tekniker ansattes fra 1. januar og påbegyndte arbejdet med at skabe en AV-central med et acceptabelt værksted for båndoptagere, grammofoner m.v. samtidig med, at han overtog vedligeholdelse og reparation af AV-udstyret i den indre by, dog undtaget materiel i institutter, der selv havde radioværksted.

Centralen kom først rigtig til at virke henimod sommeren 1970 på grund af de lange leveringstider for det tekniske udstyr.

AV-centralen har dog nået at fremstille 2.500 transparenter til brug i undervisningen, og på udstationerede kopimaskiner i forskellige bygninger i indre by er der yderligere fremstillet 3.500 transparenter. Der er desuden brugt 700 Dentax transparenter, på hvilke lærerne selv kan tegne eller skrive i hånden eller på maskine, og hvor transparenten først kan anvendes som master i en spritduplikator inden den anvendes som transparent.

I centralens område er der i undervisningslokalerne udstationeret 113 overheadprojektorer, 110 borde til overheadprojektorer, 5 kopi-

maskiner til fremstilling af transparenter, 27 båndoptagere, 9 diaprojektorer, 3 epidiaskoper, 2 episkoper, 2 kinogengivere, 2 grammofofoner og 7 forstærkeranlæg samt ophængt 101 lærreder i specielt konstruerede vinkelbøjler.

På institutter i indre by har AV-centralen udstationeret 11 overheadprojektorer, 8 borde til overheadprojektorer, 1 kopimaskine til fremstilling af transparenter, 21 båndoptagere, 1 diaprojektor, 1 epidiaskop, 1 kinogengiver, 1 grammofofon, 2 mikrolæseapparater og 1 telefonfordeler samt ophængt 9 lærreder.

*H. Bækvig.*

### *E. Universitetets fritrykskonto*

Universitetets rektor har i 1969-70 bevilget følgende bidrag af fritrykskontoen:

Reinhard Lund 375 kr. til udgivelse af »Arbejdslivet, Det danske samfund«, hefte V (januar 1970).

Børge Spang-Thomsen 150 kr. pr. ark til udgivelse af »Fransk Fonetik 3. del« (marts 1970).

Ellen Andersen 150 kr. pr. ark til udgivelse af »Noter til nationaløkonomi« (marts 1970).

Hans Chr. Johansen 1.250 kr. til udgivelse af »Udenrigshandel og betalingsbalance. Erhverv og samfund« (april 1970).

Thomas Henriksen 1.625 kr. til udgivelse af »Handel og transport m.v. Erhverv og samfund« (april 1970).

Kaare Svalastoga 250 kr. pr. ark til udgivelse af »Sociologisk Metodik II« (august 1970).

Til udgivelse af »Oversigt over Botanisk Haves Plantesamling« 150 kr. pr. ark (august 1970).

Til udgivelse af »Præmedicinsk kursus i Fysik. Matematikkompedium« 935 kr. (september 1970).

Steen Leth Jeppesen 1.500 kr. til udgivelse af »Løn og priser« (september 1970).

F. C. Matthiessen 900 kr. til udgivelse af »Teoretisk demografi. Opgavesamling« (september 1970).

Samme: 1.275 kr. til udgivelse af »Teoretisk demografi« (september 1970).

Thure Hastrup 150 kr. til udgivelse af »Latinsk Sprogfærdighed« (september 1970).

Søren Holm 7.000 kr. til trykning af »Religionsfilosofi«, 2. udgave (oktober 1970).

Kr. Weinhold Petersen 750 kr. til udgivelse af »Analyse af J. S. Bach's 2-st. inventioner« (oktober 1970).

Erik Sønderholm 4.950 kr. til udgivelse af »Dansk Barokdigtning 1600-1750 II« (oktober 1970).